

Zamyšlení knihovnicko-tržní

Lenka Málková

Během své delší dovolené jsem měla příležitost trošku se vymanit z knihovnického světa a porozhlédnout se, jak to chodí mimo zdi knihovny. A myslím si, že je toho dost, čím se inspirovat. Je to především tržní prostředí, které nás všude obklopuje. Zkusme se na chvíli oprostít od pejorativního významu tohoto slova. Vždyť výsledkem trhu a konkurence je boj o přízeň zákazníků, což je, pokud se to provádí s mírou a vkusem, pro zákazníky přínosem. Trh přece nemusí nutně znamenat bezohlednou snahu prodat komukoli cokoli s cílem rychle na tom zbohatnout.

A co takhle trh a knihovny? I zde vzniká konkurenční prostředí jako všude tam, kde nabídka převyšuje poptávku. Čas, který mohou lidé věnovat kultuře a vzdělávání, je omezený, přitom nabídka je stále rozmanitější. Informací je nadbytek, což vede k nepřehlednosti, a právě knihovník by měl být prostředníkem, který poskytne orientační pomoc v informační džungli. Neměli bychom však nabízet neprodejně zboží. Vždy bychom měli mít na mysli, zda služba, kterou poskytujeme, má vůbec pro našeho uživatele = zákazníka smysl a zda by za ni byl ochoten v případě, že by se jednalo o komerční činnost, zaplatit. Buďme k sobě upřímní! Zpřístupňuje knihovna skutečně to, co čtenář potřebuje? Nejednodušíme si situaci tím, že se domníváme, že potřeby čtenářů jsou jednoznačně vyjádřeny jejich požadavky na knihovnu? Není náhodou nabídka knihovny tvořena spíše tím, co by podle názoru knihovníků měli čtenáři chtít, než tím, co skutečně potřebují? Není to pouze dobrá vůle a nízká očekávání uživatelů, co umožňuje knihovnám přežít?

Promiňte mi, prosím, toto malé knihovnicko-tržní zamyšlení. Ale svět je už takový. Sotva poklekne před knihovnami s úžasem, co moudrosti se v nich skrývá, a určitě nepřizpůsobí své potřeby tomu, co knihovny nabízejí. Naopak, pokud bude mít možnost výběru, poohlédne se jinde. A to by byla určitě škoda!